

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ АНІМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ У ФРАНЦІЇ

Трофименко М. Ю.

Стаття присвячена проблемі порівняльно-історичного аналізу досвіду використання анімаційних технологій в Україні та Франції у процесі навчання іноземним мовам учнів загальноосвітніх закладів.

Ключові слова: Франція, порівняльно-історичний аналіз, учень, анімація, анімаційні технології, комунікативний підхід, мовленнєві ігри, процес навчання, іноземна мова.

Статья посвящена проблеме сравнительно-исторического анализа опыта использования анимационных технологий в Украине и Франции в процессе обучения иностранным языкам учащихся общеобразовательных учреждений.

Ключевые слова: Франция, сравнительно-исторический анализ, ученик, анимация, анимационные технологии, коммуникативный подход, языковые игры, процесс обучения, иностранный язык.

The article is devoted to the historico-comparative analysis of the experience of using animation technologies in teaching foreign languages to students at general education schools in Ukraine and France.

Key words: France, historico-comparative analysis, student, animation, animation technologies, communicative approach, language games, education process, foreign language.

На сьогодні для України є важливим міжнародний досвід формування конкурентоспроможної галузі професійно-лінгвістичної підготовки фахівців різних кваліфікацій. Цілком закономірно, що французький досвід забезпечення компетентнісного підходу до професійної підготовки іноземних громадян, а також педагогічного персоналу для надання високоякісних лінгвістичних послуг з навчання французької мови як іноземної, становить значний інтерес для вітчизняних педагогів. Слід зазначити, що в Україні останнім часом здійснено важливі заходи, спрямовані на реформування сфери іншомовної освіти громадян. Державною національною програмою "Освіта" (Україна XXI століття) головною метою розвитку української освіти визначено якісно новий рівень викладання основних шкільних предметів, з-поміж яких чільне місце посідають іноземні мови. Україна традиційно вирізняється високим рівнем професійної підготовки викладачів іноземних мов, зокрема це стосується методології, змісту підготовки вчителів у вищій школі. Для забезпечення конкурентоспроможності українських громадян у франкомовному середовищі виникла потреба звернення до зарубіжного педагогічного досвіду професійно-лінгвістичної підготовки, з'ясування її специфічних особливостей у галузі формування комунікативних компетенцій.

Освітня система Франції завжди привертала увагу вітчизняних і зарубіжних дослідників. Загальні проблеми реформування освіти, нові аспекти сучасної освітньої політики Франції висвітлено у працях російських і вітчизняних дослідників Б. Л. Вульфсона, О. Б. Лисової, Т. В. Мельник, С. В. Владимірової, Л. М. Макарової, К. В. Корсака, Н. М. Лавриченко.

У контексті сучасного підходу до визнання ролі іноземної мови в усіх сферах соціально-культурної та професійної діяльності людини значно підвищуються вимоги до навчальних закладів, які повинні сформувати у студентів та учнів уміння використовувати іноземну мову у комунікативних цілях, що є метою вивчення дисципліни "Іноземна мова", а викладач повинен виступати лише у ролі модератора навчального процесу, а не ієрархічного диктатора зверху [3, с. 14]. У теорії і на практиці навчання іноземної мови накопичено значний досвід з урахуванням досягнень лінгвістики, психології, соціолінгвістики, а також завдяки використанню сучасних методів навчання і новітніх технологій [4, с. 17].

Актуальним на сьогодні є питання про навчання іноземним мовам сучасними методами, які базуються на використанні інноваційних педагогічних технологій, які оптимізують навчання іноземним мовам учнів загальноосвітніх закладів. Об'єктивним є факт упровадження анімаційних технологій (АТ) у процес викладання іноземних мов на заняттях з учнями загальноосвітніх навчальних закладів. Під АТ ми розуміємо, комплекс інтерактивних методик (навчально-дидактичні ігри, розмовні клуби, дебати, тренінги, майстер-класи тощо).

Зазначене вище обумовлює постійну увагу і пошук ефективних методів у навчанні іноземної мови як дисципліни навчального плану середніх і вищих навчальних закладів. Саме ефективність організації процесу навчання іноземних мов у навчальних закладах, сучасний комунікативний підхід до визначення змісту навчання, використання відповідних сучасних методів і новітніх технологій, обґрунтованість мети навчання кожного з урахуванням специфіки психолого-вікових особливостей тих, кого навчають іноземної мови, основні напрямки реалізації ідеї озброєння молодого покоління соціокультурними знаннями, уміннями і навичками володіння іноземними мовами створюють реальну можливість використання мови як засобу інтеграції до міжнародної спільноти [2, с. 43].

Завдання даної статті – на основі аналізу методичної літератури з проблеми використання сучасних педагогічних технологій навчання порівняти та виділити риси, мету, зміст використання анімаційних технологій на заняттях з іноземної мови з урахуванням специфіки їх використання у загальноосвітніх

навчальних закладах Франції. Таким чином, у даному дослідженні ми зосередимо нашу увагу на методах використання анімаційних технологій у Франції, які значно покращують та роблять легшим процес вивчення іноземних мов [6, с. 135–138].

Об'єкт дослідження – професійно-лінгвістична підготовка засобами анімаційних технологій у Франції.

Предмет дослідження – зміст, форми і методи анімаційної підготовки іноземних фахівців у Франції.

Мета дослідження – здійснити науковий аналіз ідей і практичного досвіду професійно-лінгвістичної підготовки фахівців з іноземної філології засобами АТ у Франції.

Сучасна підготовка учнів засобами АТ полягає в тому, що в основу покладено формування комунікативної компетенції шляхом активізації професійно орієнтованого усного мовлення, що набуває додаткового змістового й емоційного наповнення в ігрових, поетично-пісенних педагогічних технологіях; удосконаленню компетентнісного підходу до професійної підготовки вчителів французької мови; подальшого розвитку набуває характеристика зарубіжного педагогічного досвіду професійно-лінгвістичної підготовки, зокрема в аспекті використання технологій "виховання через дії", "виховання через мистецтво" та ін.

Одним із напрямів їх діяльності є розробка програм інтенсивного професійно-лінгвістичного навчання фахівців з іноземних мов.

З'ясовано, що центри професійно-лінгвістичної підготовки іноземних фахівців у Франції об'єднуються у чотири професійні асоціації: 1. Асоціацію університетських центрів з навчання французької мови іноземців; 2. Професійну асоціацію; 3. Асоціацію інформаційних центрів; 4. Національну асоціацію навчання французької мови як іноземної [2, с. 44].

У ході нашого дослідження встановлено, що мета і зміст професійно-лінгвістичної підготовки учнів у загальноосвітніх закладах Франції відображають специфіку і традиції французької педагогічної практики з чіткою орієнтацією на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти. Професійно-лінгвістична підготовка спрямовується на професіоналізацію фахівців шляхом формування їхньої комунікативної компетенції в процесі розвитку її складових: лінгвістичної, соціолінгвістичної, прагматичної, соціокультурної, стратегічної та соціальної компетенцій для здійснення професійної діяльності відповідно до умов сучасного ринку праці.

Викладацький склад професійно-лінгвістичних загальноосвітніх закладів має вищу освіту і належну підготовку до практичної та науково-дослідної діяльності в умовах сучасного навчального середовища. Компетентнісний підхід до професійно-лінгвістичної підготовки здійснюється на основі інтеграції педагогічних, психологічних, нейролінгвістичних і біологічних факторів з індивідуальними можливостями, здібностями та інтересами тих, хто навчається [1, с. 220].

З'ясовано той факт, що новітні інновації французької педагогічної школи полягають в інтегруванні в навчальний процес анімаційних технологій: ігор, тренінгів, майстер-класів, художніх ательє, розмовних клубів та ін. Головним завданням викладача стає вміння вдало викликати мотивацію в учнів та заохотити їх до вивчення іноземної мови. На просунутих етапах навчання, навчити знаходити інформацію самостійно та продовжувати самостійне навчання упродовж майбутньої професійної діяльності.

В сучасному науковому середовищі існує величезна кількість різноманітних методологій навчання іноземним мовам, як і кількість самих викладачів, які постійно займаються оновленням та введенням інновацій до свого навчального курсу; так саме як існування різних стилів навчання, порівняно з кількістю студентів, які вивчають ту чи іншу іноземну мову.

Вчителі та учні в школах, викладачі та студенти у ВНЗ, представляють собою головне джерело в навчальному середовищі. Ми пропонуємо розглядати вчителя як "посередника" (координатора) та "учня"; адже ці обидві терміни найточніше описують їх окремі ролі в контексті нашого дослідження. Роль учнів і посередників може бути відображена у наступній порівняльній таблиці:

Роль посередника	Роль учня
• Заохочувати та звертати увагу до предмету за допомогою різних стилів навчання	• Бути обізнаним про різні стилі навчання і бажати спробувати нові підходи, стратегії тощо
• Забезпечити точними мовними прикладами, які б відповідали запланованим вправам та завданням	• У навчальному процесі, відчувати себе впевнено, бажати ризикувати, осмілюватися давати відповіді, здогадуватися, користуватися кожною можливістю вивчити щось нове, звертатися за допомогою до посередника та інших можливих джерел отримання знань
• Заохочувати учнів до вибору "сміливих" стратегій навчання	• Працювати самостійно і спільно, з метою отримати добрі результати у мовному та цільовому контекстах
• Пильнувати про правильне уживання мовних одиниць учнями та вчасно виправляти помилки, якщо в цьому виникає потреба	• Слідкувати за особистими успіхами та за успіхами інших, беручи до уваги спільні помилки
• Бути позитивним і обнадійливим, розглядати будь-який результат як успіх	• Постійно робити конспекти та повторювати попередній матеріал
• Розуміти навчання як процес співпраці, за	• Визнавати свою активну роль як учня, ба-

наявністю постійних переговорів між посередником та учнями, а також для визначення цілей і методів подальшої роботи

жати обговорювати цілі, методи роботи та іншими питання разом з посередником

Навчання, що базується на використанні АТ дозволяє одночасно вирішити декілька задач. Воно розвиває комунікативні уміння і навички, сприяє встановленню емоційних контекстів між учасниками навчального процесу, вирішує виховну задачу, оскільки привчає працювати в команді, прислуховуватись до думки своїх товаришів [3, с. 64–67]. Реалізація анімаційної методики корінним чином змінює співвідношення ролі вчителя / викладача до учнів / студентів. Ствердження домінуючої ролі викладача (я – вчитель, я знаю більше (тобто ієрархічне ставлення), залишається у минулому, оскільки сьогодні домінує інша тенденція, яка базується на положеннях взаємодії, взаєморозуміння, взаємонавчання =>учень => вчитель, учень => учень, учитель => учні [5, с. 82–95].

Звичайно, що постає проблема рівня оволодіння самими викладачами зазначеними анімаційними прийомами, від їх бажання постійно вивчати досвід, переважно більшістю, іноземних учених і практиків щодо анімаційного підходу у навчанні іноземної мови.

Успішність функціонування методики використання АТ значною мірою залежить від наявності сучасних основних і допоміжних засобів навчання іноземної мови, які укладені за інтерактивними принципами і які є у розпорядженні школи, вчителя, від розуміння вчителем суті призначення даної переважно сучасної методики, володіння інтерактивними прийомами і цілеспрямованого їх використання у контексті комунікативного підходу навчання іноземної мови, який відображає суть мовленнєвої діяльності [4, с. 125–131].

У навчальному процесі Франції широко застосовуються сучасні технології навчання: інтернет-ресурси, телебачення, відео-технічні засоби, інтерактивна дошка, персональні комп'ютери. Характерною особливістю навчального процесу французьких загальноосвітніх закладів є широка варіативність форм і методів професійно-лінгвістичної підготовки. Серед них на особливу увагу заслуговують навчальні майстерні, успіх яких підтверджено багаторічною працею французьких педагогів – Ж. Піаже, П. Ланжевена, А. Валлона, А. М. Перрет-Клермон, Одет і Анрі Бассис, М. Дюкома, І. Ламорт та ін. [1, с. 223].

Проведене порівняльно-педагогічне дослідження проблеми становлення і розвитку професійно-лінгвістичної підготовки учнів у Франції дає підстави стверджувати, що метою професійно-лінгвістичної підготовки є надання належного рівня педагогічної класичної освіти, яка забезпечує здійснення ними професійних (виробничих) функцій. Особливе місце серед освітніх завдань посідає формування комунікативної компетенції.

З-поміж інноваційних технологій, які використовуються в освітній діяльності середніх навчальних закладах Франції, особливої уваги заслуговують педагогічні технології виховання через дії, мистецтва (інтерацію, анімацію, поезією, музикою, драматизацією). Ефективною формою професійно-лінгвістичної підготовки є лінгвістичні майстерні, які використовують методи інтерактивної педагогіки: зосередженість на творчому пошуку, мовленнєве занурення, діалогізацію навчального процесу, встановлення комфортних міжособистісних комунікацій. При цьому значна увага приділяється розвитку досконалого мовленнєвого слуху, тренуванню артикуляційного апарату, роботі над дикцією, що є рушійними силами подолання мовних бар'єрів [2, с. 45].

Подальшого вивчення потребують організаційно-педагогічні засади впровадження використання анімаційних технологій у навчання учнів загальноосвітніх закладів України, у контексті застосування зарубіжного досвіду, з'ясування педагогічних умов формування професійної компетентності вчителів-філологів у системі вищої освіти.

Література

1. Авксентьева О. І. Інноваційні підходи у викладанні іноземних мов / О. І. Авксентьева // Неперервна професійна освіта: теорія і практика : зб. наук. праць : у 2 ч. / за ред. І. А. Зязюна та Н. Г. Ничкало. – К., 2001. – Ч. 2. – С. 220–223.
2. Авксентьева О. І. Мистецькі технології навчання французької мови / О. І. Авксентьева // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – Ніжин, 2005. – № 5. – С. 43–45.
3. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : курс лекцій : навч.-метод. посіб. для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня "магістр" / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2010. – 332 с.
4. Пассов Е. И. Урок иностранного языка / Е. И. Пассов, Н. Е. Пассов. – М., 2010. – 634 с.
5. Пометун О. Інтерактивні технології: теорія, практика, досвід / О. Пометун, Л. Пироженко. – К., 2002. – 135 с.
6. Шулигіна Р. А. Педагогічний такт і професійна етика як необхідні складові педагогічної діяльності у процесі спілкування з учнями / Р. А. Шулигіна // Теоретичні питання культури, освіти та виховання : зб. наук. праць. – К. : Вид. центр КНЛУ, НМАУ, 2002. – № 19. – С. 135–138.